

بخوان و بیندیش

هفتة نامه

مغار

د پوهنې وزلات ټولنیزه خپرونه

اوونیزه

ناروغ
هلك

د ماشومانو په ښوونه او روزنه کي د لوبورول

د ماشومتوب دورې یوه له ځانګړیاوه خخه لوې کول دي، په دي دوره کې لوې د فعالیت طبیعی تګلاره ده . د ماشوم لوې په بېلاېبلو عمرونو کې خاصې ځانګړیاوه لري . په پیل کې د هغه لوې له خیزونو سره دي او وروسته له انسانانو سره .

له درې او خلور کلنۍ خخه په تدریج سره دله ایزو او ټولنیزه لوبوته مخه کوي، په دي لوې کې ماشوم د دله ایزو لوبو اصولو او مقرراتو ته غاړه ړدي او له نورو سره همکاري کوي، په همدي همکاري کي له نورو سره چلنند تمرینوي او د ټولنیز ژوند له اصولو او قواعدو او دغه راز په تدریج د علمي انضباط له مراعاتولو سره آشنا کېږي او دا د هغه له ټولنیزه او اخلاقې ودې سره مرسته کوي .

په هر حال د ماشومانو لوې د هیندارې حکم لري، چې د ماشوم روحيات، استعدادونه او اروايې برخې بشکاره کوي او د ماشوم په بېژندګلوی کې باید له هغې خخه گته واخلو . ماشومان نه شي کولای، هغه خه چې ويني او یا یې هم په اړه فکر کوي، توضیحات ورکړي . د ماشومانو لوې له مور سره مرسته کوي، ترڅو په بنه توګه د هغوى په ژبه پوه شو . که چېږي وکولای شو، چې د ماشومانو لوې درک کړو، نو کولای شو، چې د هغوى په افکارو او عواطفو باندې پوه شو .

۲

داستان کودکانه موش

در یک دشت مقبول و سر سبز خانواده ای زندگی می کردن که به خانواده مموشیا مشهور بودن مادر موش و پدر موش ده تا بچه داشتن . بین این ده تا بچه مموشیا یکی شان شبها دیر می خوابید اسمش موش زنگ بود .

یک بچه موش زنگ بود از بسکه شبها دیر می خوابید روز ظهر خواب بود .

خواهر و برادر شصت زود میرفین در دشت مشغول بازی و شادی اما موش موسی قصه ما درخواب ناز بود ...

وقتی بیدار میشد همه مموشیا خسته بودن ګشته بودن و حال بازی کردن با موش موسی را نداشتند .

موش موسی تنها یک روز رفت تا خودش در یک خانه دیگه زندگی کنه .

رفت و رفت و رفت تا رسید به یک خانم جغد .

گفت: خانم جغد من موش موسی بیایم پسر شما شوم؟

من دوست ندارم شبها زود بخوابم ولی همه در خانه ما زود میخوابن ...

خانم جغد که فهمیده بود موش موسی وقت نشناس است گفت: خوب است پس امشب بیا

خانه ما ولی حق نداری تا صبح بخوابی ... موش موسی شاد شد و به زودی قبول کرد .

کچک فراموش کار

سال ها پیش در جنگلی بزرگ و سرسبز، روی
بالاترین شاخه ی بزرگ ترین و بلندترین درخت،
ګنجشک زندگی می کرد .

ګنجشک قصه ما؛ روزی تصمیم گرفت
که برای دیدن دوستش به خانه ی او برود .

صبح زود به راه افتاد . از جاهای زیادی عبور کرد .

اما ګنجشک کوچک قصه ی ما یک مشکل داشت؛ و آن هم این بود
که ”فراموش کار“ بود .

او در راه متوجه شد که خانه دوستش را فراموش کرده است .

او از بالای روی عبور کرد که آن جا یک قو در حال آب بازی بود . او
از قو آدرس خانه دوستش را پرسید

۲

بنه زده کوونکی څل کتابونه بنه ساتي

گرانو ماشومانو! تاسو خو په دې خبره پوه یاست چې کتاب د انسان د نیکمرغی لپاره دیر اپن توکي په څل کنان کې نغښتي دي نو که خوک غواړي چې بنه راتلونکي ولري نو هڅه د وکړي چې کتاب دیو دوست په توګه ځانته وټکي ګرانو ماشومانو! تاسو کله چې بنوونځي ته خي نو تاسو ته د بنوونځي د ادارې لخواه لوست لپاره کتابونه درکول کېږي چې د ډې کتابونه په چاب او ترڅو چې ستاسو په واک کې در کول کېږي دیر پیسې لګول شوې دی تاسو چې د ډې وطن راتلونکي یاست له همدي او پانګه باید بې ځایه مصرف ځان سره یاد ساتي چې ملي شتمنی او پانګه باید بې ځایه مصرف نشي تل له خپل کتابونه سره پام کوي چې د کتاب صفحې خرابې نشي ترڅو راتلونکي کال لپاره ستاسو یو بل ورور یا خور له هغه ځخه سمه ګته پورته کړي څل کتابونه پونس او په ساتنه کې ټل لوړونې کسان واوسی ترڅو له دې کتاب ځخه د دیر وخت لپاره نور زده کونکی هم ګته پورته کړي .

۲

د ماشومانو د شخصیت جورونې لپاره مهم تکي

ماشومتوب د ژوند داسې مرحله ده، چې د یو انسان بنه او بد اساس جوړوي. که په سمه توګه د مور او پلار لخوا د ماشومانو بنوونې او روزې ته پاملنې وشي، نو راتلونکی به یې ډپر رونسانه، آرامه او اسوده وي. د هر انسان د کامیابی راز لوړې په خان باور درلولو کې دي، په خان باور لوړې مرحله د کور او بنوونځي خخه پېل کېږي. که چېږي تاسو ماشومانو ته په خوبنې قلم، کتابچه يا جامې واخلي لکه: زویه با لوري! کومه کتابچه درته واخلم؟ داسې پوشنې کول او د هفوی خپل انتخاب دې سبب گرځۍ، چې خانو ته ازښت ورکړي لکه: مور هم یو شوک یو. هر ماشوم چې خان ته هرکله ازښت ورکړي، هغه په خان هم باور پېدا کوي. بدېختانه زمور داسې بدېخته تولنه ده، چې اکثره مور او پلار یوازې فکر دا کوي، چې ماشوم یې یوازې خوارک ته اړتیا لري، نور یې د ژوند هیڅ دول اړتیاو ته پاملنې نه کوي. خینې ماشومان که لو کمزوري وي، یا زنګ نه لړ بنه نه وي، مور او پلار یې هم په بدې نومونو یادوي، چې دا د ماشوم په شخصیت ډپر بد تاثیر کوي.

د ماشومانو مخکي مور او پلار ډېل د یو بل شخصیت ته ډپر درنایو ولري ځکه ماشوم هغه څه زده کوي، خه چې مور او پلار یې ترسره کوي. بيا هم په ډپر تاسف سره ووایم زمور وطن او په خاصه توګه د ډېښتو په تولنه کې داسې خبرو هیڅ خیال نه ساتل کېږي. د ماشومانو پرتله کول دا هم یو لوی عامل دی، چې ماشوم د بنايیسته ماشومتوب مرحلې خخه محروموي. کله چې یو ماشوم د خپل تره زوي یا خپل هم تولګیوال، یا یو بل جا سره برتله شي، هغه فکر کوي، دی بدېخته دی او هغه خوشبخته. داسې ماشوم که لوی شي، فکر کوي د ټولې نړۍ خلک پې غمه ژوند لري، او یوازې، یوازې بدېخته ۵۵.

ماشومان ډپر حساس دي. کله چې یو خو ماشومان په ګډه ناست وي، خو که خوک د یو صفت وکړي، بل ونه کړي، دا هم په هغه چا ډپر بد تاثیر کوي، د چا چې صفت نه دی شوی.

زمور د کور، بنوونځي، جومات نه نېټولي، تر مدرسي پوري ماشومانو ته وهل او تکول ورکول کېږي، چې ولې درس صحیح نه وايې او یا ولې شوخي کوي. ماشوم سره چې خومره په مينه، په خندا، مهربانی، په مستی او توکو کې سلوک کېږي، هغومره د ماشومانو په شخصیت جوړولو کې ډپر مثبت اغیز لري.

که په افغانستان کې یو کس ته وايې، ستا مې یو خاکي کې ډپر صفت وکړ. سمدستي به دومره خوشاله شي، چې د خوشالی خخه به جامو کې نه خاپري. وروسته به یو

سات کې همدا یوه تکاري پوښته خو، خو خل کوي، بنه نور دې ورته خه ووبل؟

تاسو که نوره نړۍ کې د چا صفت وکړي لکه، تاسو ډپر پوه، تکره، او بنايیسته ياستې، يا ورته وايې، ستا مې یو مجلس کې صفت وکړ، بس صرف په یوه منه خبره ختمه کړي.

توبېر زمور خلکو او هفوی کې دا دی، چې هفوی د والدېنوا لخوا بنه روزل شوي، بنوونځي، پوهنتون او تولنه کې د یو خانګړي شخصیت او په درنه سترګه ورته لیدل شوي، خو دلتنه هغومره پاملنې ورته نه کېږي لکه خومره چې پکار ده.

که تاسو هم غواړي خپل راتلونکي نسل مو بنه وروزل شي، او هر یو په خپل خان باور ولري، نو خپل بچو ته په درنه سترګه وګورۍ، او همېش په مينه او مهربانی ورسه خبرې اترې وکړي.

په جومات، مدرسه او بنوونځي کې هم ماشومانو ته د وهلو، تکولو او تهدید کولو په خای دي په مينه، احترام او اخلاص تدریس ورکړل شي.

د ماشومانو په بنوونې او روزنه کې د لوبو روول

اړ کوي، چې لوې په بریالی توګه پاي ته ورسووی او خپلې موخي ته د رسپدې په لاره کې پاپښت وکړي. لوې په ماشوم کې هونسیاراتیا، فکر، اراده او کارونه چې په عادي شراباطو کې د هغه له پاره په بېلاپېل استعدادونه روزي او د هغه د روو د زره پوری نه دي، د لوبو له لاري بې زده کړي. لوې ماشوم ته دا فرصلت ورکوي، چې له بدنې او روانې سترباوه خخه وروسته، چې لویان یې زده کړي ته اړ کوي، یو خل بیا خلاصون او دننې آرامتیا تر لاسه کړي. لوې د ماشوم اراده پیاوړې کوي او هغه دې ته کې مشت اغېز لري.

سر مقاله:

که بفهمد و درک نماید. علم و دانش در زندگى انسان دارای جایگاه ويژه ای است. نقش علم در زندگى انسان این است که راه سعادت، تکامل و راه ساختن را به انسان می آموزد. علم، انسان را توانا می کند که آینده را همان ګونه که می خواهد بسازد. علم مانند ابزاری در اختیار خواست انسان قرار می گیرد و طبیعت را آن چنان که انسان بخواهد و فرمان دهد می سازد.

پیامبر اکرم (ص) پیروانش را به فراګیری علم و دانش تشویق می کرد. کودکان اصحاب را وادار کرد که سواد بیاموزند. این تأکید و تشویق ها در باره علم سبب شد که مسلمانان با همت و سرعت بی نظری را جستجوی علم در همه جهان پرداختند. آثار علمی را هر کجا یافتند به دست آوردند و ترجمه کردند امروزه اهمیت علم و دانش بر بشریت مخفی نیست، همه مکاتب بشری و ادیان آسمانی بر کسب علم و دانش تأکید دارند و پیشرفت و ترقی در مسیر علم را افتخار آمیز می شمند. لکن بدون تردید دین مبنی اسلام بیش از هر دین و آیین دیگری به علم بها داده و انسان ها را به تعلیم و تعلم فرا خوانده است. اگر گفته شود دین اسلام، دین دانش و آموزش برای زندگی سعادتمدانه دنیوی و اخروی است، سخنی به گزاف گفته نشده است. اهمیت علم و دانش در اسلام بقدری است که اولین کلمه ای که خداوند متعال بر پیامبر اکرم (ص) نازل فرمود: اقرأْ بخوان! بوده است. استادان و شاگردان عزیز! رهبری وزارت معارف سعی بران دارد تادر فراهم سازی شرایط و آموزش بهتر بیشتر از پیش کوشنا باشد شما هم با درک وضعیت کنونی کشور آموزش و کسب علم و دانش را اولویت داده با کوشش های خسته ګئی ناپذیر تان آینده خود و کشور تان را رقم بزنید ارزش وقت را به درستی درک کرده از آن استفاده بهتر نماید.

داستان موش

بروم پیش خانواده موسیا... دلم بريشان تنګ شده. اکر بروم خانه خود قول میدهم من هم شبها زود بخوابم.. خانم جغد گفت: ماتا نصف شب هیچی نمی خوریم آخر ما ګدیدم... موش موشی گفت: آخر من موش سرشب غذا می خورم... خانم جغد گفت: ولی اگر میخواهی با جفدا باشی باید تا نصف شب صبر کنی بعدش باید تمام روز را بخوابی... موش موشی که فهمیده بود چه اشتباہی کرده به ګریه کردن شروع کرد و گفت: من میخواهم

ګنجشک فراموش کار

ګنجشک گفت: من راه خانه ام را ګم کرده ام. او رفت و رفت تا به یک روستا رسید. دخترک گفت: من به تو کمک می خیلی خسته شده بود. به روی یک بام کنم تا راه خانه ات را پیضا کنی، سپس از ګنجشک پرسید: آیا یادت می آید که خانه ات کجا بود؟ برگردد. ګنجشک جواب داد: در ګنګل بزرگ ولی او آنقدر فاصله اش از خانه زیاد شده بود که راه خانه ی خودش را هم فراموش کرده بود. احساس کرد یک نفریه طرف او می آید. ترسید و به آسمان پرید. دخترک گفت: به تو کمک می کنم تا آن درخت را پیدا کنی. از سالا دید دختر بچه ای با یک مشت جنګل بزرگ شدند. دخترک به او ګفت: چې شده دخترک توانست خانه ی ګنجشک کوچک را پیدا کند. ګنجشک کوچک کوچک پررواز کرده و روی بسالاترین شاخه رفت و نشست و به دخترک کوچک قول داد که از این به بعد، فکرش را بیشتر جمع کند تا خواهم. ګنجشک گفت: «پعنې تونمې خواهی مرا در قفس زندانی کنی؟ دخترک گفت: معلوم است که نمی دیگرگم نشود.

برف

رف ری زد ب ر زمین
برف پ اک ن لازنین
مثل کفت ر از ه وا
مینش ر کج ا
روی ب ام و روی دشت
روی س طل و روی طشت
شیش ره ای پنج
گشته از ی خ خنجره
بچه ای س رجه خ ور
از خوش ی در ج وش و ش ور
هم صدا ب ایک دیگر
میک نم این گفت ه س ر
برف پ اک ن لازنین
خ وش رس ییدی ب ر زمین

٦

پلار می تللى دی دری ته
رابه شی غرمی ته
ماته به آله و راپری
الوبه ورکرم غواته
غوابه ماته پی راکری
پی به ورکرم سین ته
سین به ماته ورور راکری
وه! وروره پیداش
پاس په غوندی ذزی دی
گدی ودی ورخی دی

موش و تلک

چشم خود را به مال مردم داشت
سر کندوی آرد بالا شد
رنگش از ترس جان سفید پرید
لیک از دور می‌کنم بویش
تا شود سوی غار خویش روان
ماند پاهای موشك از رفتار
دلش از شوق آن قروتک زد
میزنم بوسه بر سر و رویش
دلش از شوق و ترس میلرزید
خورد بر گوشه تلک لرزان
بر گرفت حلق موشك نادان
روی خود بر قروت میمالید
گفت بِ نفس فتنه لعنت باد

گنجی

دگنجي په سر ويښته دي
څلور دي که پنهنه دي
چاړه پري اثر نه کړي
دبباتيو پري شرنګار دي
پک ملي جمهه دار دي

چڑھا زما

چرگ زما چرگان زما
گرخی په ډیران زما
اچوی هگی راته
بیا کویی قاغ قاغ راته
چرگ زما چرگان زما
گرخی په ډیران زما
کش، کش، کش

موشکی ره به جوال گندم داشت
روزکی در خیال حلوا شد
در تلک تنبل قروت بدید
گفت هرگز نمیروم سویش
روی گشتاند موشک حیران
لیک بوی قروت روغندار
باز برگشته بروتک زد
گفت از دور میکنم بسویش
دور دور قروت میگردید
ناگهان پای موشک نادان
خیز از جا نمود آن بیجان
در تلک زار زار مینالید
موش در ساعتی، که جان

لكل مأكولات

روزی روزگاری، دختری مهربان در کنار باغ زیبا و پر گل زندگی می کرد، که به ملکه گل ها شهرت داشت. چند سالی بود که وی هر صبح به گل ها سر میزد، آنها را نوازش می کرد و بعد به آبیاری آنها مشغول میشد. مدتی بعد، به بیماری سختی مبتلا شد و نتوانست به باغ برود. دلش برای گل ها تنگ شده بود و هر روز از غم دوری گل ها گریه می کرد. گل ها هم خیلی دلشان برای ملکه گل ها تنگ شده بود، دیگر کسی نبود آنها را نوازش کند یا برای شان اواز بخواند. روزی از همان روزها، کبوتر سفیدی کنار پنجره اتاق ملکه گل ها نشست. هنگامی که چشمش به ملکه افتاد فهمید، دختر مهربانی که کبوترها در مورد او صحبت میکردند. همین ملکه است، بنابراین سریع به باغ رفت و به گل ها خبرداد که ملکه سخت میریض شده است. گل ها که از گوش دادن این خبر بسیار ناراحت شده بودند، به دنبال چاره ای می گشتند. یکی از آنها گفت: کاش می توانستیم به دیدن او برویم ولی می دانم که این امکان ندارد کبوتر گفت: این که کاری ندارد، من می توانم هر روز یکی از شما را با نوکم بچینم و نزد وی ببرم. گل ها با گوش دادن این پیشنهاد کبوتر شادمان شدند و از همان روز به بعد، کبوتر، هر روز یکی از آنها را به نو می گرفت و برای ملکه می برد و او با دیدن و استشمام گل ها، حالت بهتر میشد. یک شب، که ملکه در خواب بود، یک دفعه با شنیدن صدای گریه ای از خواب بیدار شد. دستش را به دیوار گرفت و آهسته به طرف باغ رفت، هنگامی که وارد باغ شد فهمید که صدای گریه مربوط به کیست، این صدای گریه غنچه های کوچولوی باغ بود.

آن‌ها نتوانسته بودند نزد ملکه بروند، زیرا در صورتی که از ساقه جدا می‌شدند نمی‌توانستند بشکند، در ضمن با رفتن گل‌ها، آن‌ها حس تنها‌یی می‌کردند. ملکه مدتی آنها را نوازش کرد و گریه آنها را آرام کرد و بعد به آنها قول داد که هر چه سریعتر گل‌ها را به باغ برگرداند. صبح فردا، گل‌ها را بدست گرفت و خیلی اهسته و آهسته قدم برداشت و به طرف باغ رفت، هنگامی که که وارد باغ شد، نسیم خنک صحّگاهی صورتش را نوازش داد و حال بهتر پیدا کرد، بعد آغاز کرد به کاشتن گل‌ها در خاک. با این کار حالش کم بهتر می‌شد، تا اینکه پس از چند روز توانست راه برود و حتی برای گل‌ها اوایز بخواند. گل‌ها و غنچه‌ها از اینکه باز هم کنار هم از دیدار ملکه و مهربانی‌های وی، لذت می‌بردند شادمان بودند و همه به هم قول دادند که سال‌های سال در کنار هم، مانند گذشته مهربان و دوست باقی بمانند و در هیچ حالی، هم‌دیگر را فراموش نکنند و تنها نگذارند.

ماشیمانو ترانی

شنه او ز ر غونه

د باران ورځ

دغره په لوړه خوکه
یوه د برره بوکه
نري باران پريولي ده
دکلي خوا لابنکلي ده
شنه او زرغونه راغله
په غره باندي تازه راغله
ترخى اوګلان گوره
شاوخا يي مرغان گوره
خربي بنایسته ميري
هري خواته وري ليږي
کښتته داوب و چينه
سپينه دهيا ي سينه
دنگي، جگي ونبي دي
پاني يي لاپنې يي
ناستي پوري مرغى دي
څومره ګلالې يي
هالته زم ورکلې ده
زه مې پوري بایللى ده
اسدالله بله، حلال زه
دښته کې باران و
بابا مامې را روan و
لاس کې يې لکړه وه
کڅوړه کې بانجوان و
مود په کور کې ناسته و
بابا غريب پريشان و
ختې ي وي چکړې وي
لوند، خيشت يي تول خان و
ملاصاحب له جوماته
بوخت په خپل اذان و
د سرای ترزو و لاندې
ولريوش و چرګان و
زه نه پورته ولام
وريئخ نه وه اسمان و
بيرتنه راغله کښتنه
شنه سمسوره ځمکه وه
دا زمه ورکيسه وه
له دېره خوندې دکه وه

اطفال عزیز آیا میدانستید؟

- ❖ کوچکترین استخوان بدن در داخل گوش قرار دارد.
- ❖ موچه تنها موجودی است که در مقایسه با بدنش بزرگترین مغز را دارد.
- ❖ موتور در سرعت ۴۰ تا ۵۵ کیلومتر در ساعت کمترین سوخت را مصرف میکند.
- ❖ متخصصان تقدیم به این نتیجه رسیده اند که روزه بهترین رژیم برای کاهش دائمی وزن است.
- ❖ وزن جگر انسان حدود ۳/۱ کیلوگرم است و بزرگترین غده در بدن است.
- ❖ خرس بالغ میتواند مانند اسب بددود.
- ❖ زنبور عسل برای تولید ۴۰۰ گرام عسل که به دست ما میرسد دست کم ۸۰ هزاربار از کندو به صحراء میروند که اگر هر یار معادل یک کیلومتر مسافت طی کند برای به دست آوردن این مقدار عسل باید دو برابر محیط زمین را پیمایید.
- ❖ قلب در هر دقیقه ۴/۷ لیتر خون را در بدن پمپ میکند به این ترتیب در یک روز حدود ۷۶۰۰ لیتر خون در بدن پمپ میمیوه اگر شخصی ۷۰ سال عمر کند قلب او در این مدت در حدود ۱۹۳ میلیون لیتر خون این شخص را پمپ نموده است و حدود ۲/۵ میلیارد بار تپش کرده است.

گرانه ماشومه!

د دودی خورلو آدابو ته دیره پاملزنه کوه، خکه دا سستا د زوند او راتلونکی آینه ده. زمور مبارک دین اسلام د ژوند داسې یو کامل قانون دی چې د انسانی ژوند هیڅ برخه هم داسې نشته چې اسلام پکې خیلې لارښونې ونلري او داسې عالي لارښونې لري چې مورته یو نهه ژوند برابری او له هردوں خجالتی خخه مو وبايسي. د اسلام له مهمو لارښونو خخه یو هم د دودی خورلو آداب دي، چې د دودی خورلو خنځی مهـم تکـی پـه لـانـدـی دـولـدـی: ۱ - مخکـی تـرـدـی چـې دـودـی خـورـلـوـ پـیـلـ کـرـوـ، بـایـدـ لـاسـونـهـ اوـ مـخـ پـاـکـ وـ وـینـخـوـ. ۲ - وـرـوـسـتـهـ لـهـ دـېـ چـېـ لـاسـونـهـ موـ پـاـکـ وـ وـینـخـلـ بـیـاـ لـوـمـپـیـ بـایـدـ (بـسـ اللـهـ) وـوـایـوـ اوـ لـهـ دـېـ وـرـوـسـتـهـ پـهـ خـورـاـکـ يـاـ خـبـنـاـکـ شـرـوـعـ وـکـرـوـ اوـ كـهـ بـسـ اللـهـ رـاخـخـهـ هـیـرـهـ شـوـ بـیـاـ بـهـ (بـسـمـ اللـهـ) وـایـوـ. ۳ - کـلـهـ چـېـ دـودـیـ رـانـهـ کـیـتـبـوـدـلـ شـیـ، کـهـ هـرـخـهـ وـیـ بـایـدـ وـیـ خـرـوـ، دـاـ بـایـدـ وـنـهـ وـایـوـ چـېـ نـهـ خـوـبـشـیـوـیـ، خـکـهـ دـاـ نـسـانـ جـسـمـ هـرـدوـلـ خـورـاـکـ تـهـ اـرـتـیـاـ لـرـیـ، کـهـ موـ شـوـ خـورـلـایـ کـبـرـ بـایـدـ وـنـهـ کـرـوـ اوـ وـنـهـ وـایـوـ چـېـ دـاـ هـسـپـیـ بـیـ خـونـدـهـ دـیـ، کـهـ موـ زـهـ وـرـتـهـ وـشـوـ وـبـهـ بـیـ خـورـوـ اوـ کـنـهـ نـهـ.

- ۴ - کـلـهـ چـېـ دـودـیـ خـورـوـتـهـ کـیـنـوـ، بـایـدـ پـهـ اـدـبـ اوـ اـعـتـدـالـ کـیـنـوـ، پـهـ مـلـاسـتـهـ اوـ وـلـاـرـهـ بـانـدـیـ خـورـاـکـ کـوـلـ بـنـهـ نـهـ دـیـ.
- ۵ - دـودـیـ بـایـدـ پـهـ اـرـامـیـ اوـ اـعـتـدـالـ سـهـ وـخـورـوـ، پـهـ دـودـیـ خـورـلـوـ کـېـ تـیـزـیـ اوـ وـرـوـ خـورـلـ بـنـهـ نـهـ دـیـ.
- ۶ - دـ کـاسـپـیـ پـهـ منـخـ کـیـ لـاـسـ وـهـلـ بـنـهـ نـهـ دـیـ اوـ نـهـ هـمـ دـ نـورـوـ لـهـ مـخـیـ دـوـوـیـ خـورـلـ، دـودـیـ بـایـدـ دـ خـپـلـ مـخـیـ خـخـهـ وـخـورـوـ.
- ۷ - لـهـ خـپـلـ مـورـ اوـ پـلـارـ خـخـهـ يـاـ کـوـمـ بـلـ مـشـرـ خـخـهـ مـخـکـیـ بـایـدـ دـ هـفـوـیـ دـ اـحـتـرـامـ لـهـ پـارـهـ پـهـ دـودـیـ خـورـلـوـ شـرـوـعـ وـنـهـ کـرـوـ.
- ۸ - خـورـاـکـ اوـ خـبـنـاـکـ پـهـ کـیـنـ لـاـسـ مـهـ کـوهـ، خـکـهـ پـهـ کـیـنـ لـاـسـ شـیـطـاـنـ خـورـاـکـ کـوـیـ.
- ۹ - دـیـرـهـ دـوـوـیـ مـهـ خـورـهـ، خـکـهـ دـیـرـ خـورـاـکـ کـوـلـ اـنـسـانـ تـهـ دـیـرـ مـرـضـوـنـهـ پـیـداـ کـوـیـ.
- ۱۰ - دـ دـودـیـ خـورـلـوـ پـرـ مـهـاـلـ نـسـورـ مـهـ پـهـ تـنـگـوـهـ، مـثـلـاـ: لـسـوـبـیـ مـهـ کـوهـ، دـودـیـ مـهـ تـوـ کـوهـ.
- ۱۱ - خـینـوـ ماـشـوـمـاـنـوـ کـېـ دـاـ عـادـتـ وـیـ چـېـ جـدـاـ خـورـاـکـ کـوـلـ بـیـ خـوـبـشـیـوـیـ، چـېـ دـاـ کـارـ دـ سـنـتوـ مـخـالـفـ دـیـ، مـورـ بـایـدـ لـهـ نـورـوـ سـهـ بـوـخـایـ کـیـنـوـ خـکـهـ بـوـخـایـ کـیـنـاـسـوـ کـېـ بـرـکـتـ وـیـ.
- ۱۲ - کـلـهـ چـېـ دـیـ دـودـیـ خـورـلـ بـسـ کـرـلـ بـیـاـ دـاـ دـعاـ وـوـایـهـ: الـحـمـدـ لـلـهـ الـذـيـ اـطـعـنـیـ هـذـاـ وـرـقـنـیـهـ مـنـ غـیرـ حـولـ مـنـیـ وـلـاـ قـوـةـ.
- ۱۳ - هـغـهـ خـوـکـ چـېـ دـودـیـ بـیـ تـیـارـهـ کـرـیـ وـیـ، هـمـ بـایـدـ وـرـتـهـ دـعاـ وـشـیـ. دـ دـودـیـ دـ تـیـارـوـنـکـیـ لـپـارـهـ دـعاـ دـاـ دـهـ: "الـلـهـ بـارـکـ لـهـمـ فـیـمـاـ رـزـقـتـهـ، وـأـغـرـ لـهـمـ وـأـرـحـمـهـ".
- ۱۴ - کـلـهـ چـېـ موـ دـوـیـ خـورـلـ بـسـ کـرـهـ، بـیـاـ بـهـ هـمـ لـکـهـ خـرـنـگـهـ چـېـ مـوـ دـ دـودـیـ بـیـلـوـلـوـ پـرـمـهـاـلـ لـاسـونـهـ اوـ خـولـهـ وـبـنـخـیـ، خـولـهـ اوـ لـاسـونـهـ وـبـنـخـیـ.

آن چیست که بـیـ عـلـمـ وـ دـانـشـ، هـمـهـ چـیـزـ رـاـ هـمـانـگـونـهـ کـهـ هـسـتـ آـشـکـارـ مـیـ سـازـدـ؟ آـینـهـ
آن چیست کـهـ تـاـ سـرـشـ رـاـ نـبـرـنـدـ حـرـفـ نـمـیـ زـنـدـ؟ نـامـهـ درـونـ پـاـکـتـ
آن چـهـ کـشـورـیـ اـسـتـ کـهـ دـ پـیـشـانـیـ مـاـسـتـ؟ چـینـ
آن چـهـ کـشـورـیـ اـسـتـ کـهـ دـ پـیـشـانـیـ مـاـسـتـ؟ چـینـ
آن چـهـ کـشـورـیـ اـسـتـ کـهـ دـ اـگـرـ باـشـدـ (کـوـرـ)ـ اـسـتـ وـ اـگـرـ نـیـاشـانـ (کـرـ)ـ اـسـتـ؟ حـرـفـ وـاـوـ
آن چـهـ کـشـورـیـ اـسـتـ کـهـ بـسـیـارـ کـمـ اـسـتـ وـ کـمـشـ بـسـیـارـ اـسـتـ؟ دـوـسـتـ وـ دـشـمنـ
آن گـدـامـ دـوـ اـسـتـ کـهـ سـهـ نـمـیـ شـودـ؟ شـبـ وـ رـوزـ

ناروغه هلک

پـهـ یـوـ کـلـیـ کـېـ گـلـ اـحمدـ دـ خـپـلـیـ مـیرـمنـیـ اوـ یـوـ زـوـیـ
چـېـ نـمـیـ بـیـ اـحمدـ وـوـ اـسـیـدـهـ اـحمدـ بـهـ هـرـ وـخـتـ نـارـوغـهـ
وـوـ بـیـاـ بـهـ گـلـ اـحمدـ هـغـهـ دـاـکـتـرـ تـهـ بـیـوـ گـلـ اـحمدـ چـېـ
پـهـ یـوـهـ گـدـارـهـ کـېـ مـامـورـ وـوـ اـپـهـ مـیـاشـتـیـ مـعـاشـ بـهـ بـیـ
دـ کـورـ گـدـارـهـ پـهـ سـخـتـیـ سـرـهـ کـوـلـهـ خـوـبـیـاـ بـهـ هـمـ هـغـهـ
مـجـبـورـ وـوـ چـېـ اـحمدـ دـاـکـتـرـ تـهـ بـوـخـیـ اوـ دـاـکـتـرـ فـیـسـ اوـ
دـارـمـلـوـ پـیـسـیـ بـهـ بـیـ پـهـ پـورـ وـاـخـیـسـتـیـ اوـ دـ خـپـلـ زـوـیـ
دـرـمـلـنـهـ بـهـ بـیـ پـرـیـ وـکـرـهـ شـپـیـ وـرـخـیـ وـیـ هـمـدـاسـیـ
تـیـرـیدـیـ چـېـ یـوـ رـوـخـ بـیـاـ هـمـ دـ اـحمدـ پـهـ گـیـدـهـ دـرـ دـشـوـ اوـ
گـلـ اـحمدـ بـیـاـ مـجـبـورـ وـوـ چـېـ هـغـهـ دـاـکـتـرـ تـهـ بـوـخـیـ. دـاـکـتـرـ
وـرـوـسـتـهـ لـهـ دـ چـېـ هـغـهـ مـعـاـيـنـهـ کـېـ اوـ دـرـمـلـ بـیـ وـرـتـهـ
وـلـیـکـلـ دـ اـحمدـ پـلـارـ تـهـ بـیـ وـوـیـلـ: دـاـ چـېـ اـحمدـ تـلـ

نـارـوغـهـ دـ هـغـهـ عـلـتـ یـوـاـخـیـ دـا~ دـ چـېـ اـحمدـ خـپـلـیـ رـوـغـتـیـ تـهـ پـامـ نـهـ سـاتـیـ یـعـنـیـ دـا~ چـېـ خـپـلـ
لـاسـونـهـ نـهـ مـیـنـخـیـ اوـ هـرـ خـهـ پـهـ خـیـرـنـوـ لـاسـونـوـ خـورـیـ پـهـ دـیـ وـخـتـ کـېـ اـحمدـ وـوـیـلـ: نـهـ دـاـکـتـرـ
صـاحـبـ زـهـ خـوـهـ وـخـتـ خـپـلـ لـاسـونـهـ مـیـنـخـمـ اوـ بـیـاـ مـیـوـهـ خـورـمـ دـاـکـتـرـ اـحمدـ تـهـ وـوـیـلـ:
پـهـ رـبـنـیـاـ هـمـ چـېـ تـهـ لـاسـونـهـ مـیـنـخـیـ خـوـهـ پـهـ تـشـوـ اـوـبـوـ سـرـهـ مـیـنـخـیـ تـهـ بـایـدـ خـپـلـ
لـاسـونـهـ لـهـ دـوـدـیـ اوـ بـیـاـ هـمـ دـ مـیـوـیـ لـهـ خـورـلـوـ مـخـکـیـ اوـ هـمـدـاـ رـنـگـهـ دـ تـشـنـابـ خـخـهـ وـرـوـسـتـهـ پـهـ پـاـکـوـ
اوـبـوـ اوـ صـابـوـنـ پـهـ سـمـیـ طـرـیـقـیـ سـرـهـ وـ مـیـنـخـیـ خـکـهـ تـهـ پـهـ تـوـلـوـ وـرـخـ کـېـ کـوـمـ کـارـوـنـهـ کـوـیـ سـتاـ
لـاسـونـهـ مـیـکـرـوـبـیـ کـیـرـیـ اوـ دـیـکـرـوـبـ دـ لـهـ منـخـهـ وـرـخـ لـهـ حـانـ سـرـهـ پـرـیـکـرـهـ وـکـرـهـ چـېـ نـورـبـهـ
اوـبـوـ اوـ صـابـوـنـ سـرـهـ مـمـكـنـ دـیـ اوـ بـسـ اـحـمـدـ پـهـ هـمـاـعـهـ وـرـخـ لـهـ خـوـلـوـ بـیـاـخـینـیـ لـاـرـهـ دـخـپـلـوـ لـاسـونـوـ مـیـنـخـلـ پـهـ پـاـکـوـ
خـپـلـ لـاسـونـهـ پـهـ پـاـکـوـ اوـبـوـ اوـ صـابـوـنـ سـرـهـ مـیـنـخـیـ اـحـمـدـ دـ هـغـیـ وـرـخـیـ وـرـوـسـتـهـ خـپـلـ لـاسـونـهـ دـ
پـوـدـیـ اوـ بـیـاـ مـیـوـیـ خـورـلـوـ اوـ بـیـاـ هـمـ دـ تـشـنـابـ خـخـهـ وـرـوـسـتـهـ پـهـ پـاـکـوـ اوـبـوـ اوـ صـابـوـنـ سـرـهـ مـیـنـخـلـ اوـ پـهـ
فـضـلـ دـ خـدـاـ وـرـوـسـتـهـ لـهـ هـغـهـ اـحـمـدـ هـیـشـ کـلـهـ هـمـ نـارـوغـهـ نـهـ شـوـ پـهـ خـوـشـحـالـیـ سـرـهـ خـپـلـ زـونـدـ
کـوـوـ.

چـیـستانـ هـا

یـکـ زـنـ وـشـوـهـ هـفـتـ پـسـرـدـارـنـدـ وـهـ پـسـرـ یـکـ خـواـهـ اـینـ خـانـوـاـدـ چـنـدـ نـفـرـنـدـ؟ دـ نـفـرـ
آنـ چـیـسـتـ کـهـ دـ رـادـیـوـ وـ دـرـیـاـ مـشـتـرـکـ وـ هـرـدـوـ آـنـ دـارـنـدـ؟ مـوـ
آنـ چـیـسـتـ سـفـیـدـ اـسـتـ قـنـدـ نـیـسـتـ رـیـشـهـ دـارـدـ دـرـخـتـ نـیـسـتـ؟ دـنـدـانـ
آنـ چـیـسـتـ سـخـتـ اـسـتـ وـلـیـ سـنـگـ نـیـسـتـ تـخـ مـیـ گـذـارـ وـ مـرـغـ نـیـسـتـ چـهـارـ پـاـ دـارـدـ وـ سـگـ
نـیـسـتـ؟ سـنـگـ پـشتـ
چـهـ پـرـنـدـهـ اـیـ اـسـتـ اـگـرـ نـامـشـ رـاـ بـرـعـکـسـ کـنـیـمـ نـامـ پـرـنـدـهـ دـیـگـرـیـ مـیـ شـودـ؟ غـازـ
آنـ چـیـسـتـ مـنـ مـیـ رـوـمـ وـ اوـ مـانـدـ؟ رـدـپـاـ
سـهـ دـکـانـ بـیـ دـرـبـیـ اوـلـیـ چـرمـ فـروـشـ دـوـمـیـ پـرـدـهـ فـروـشـ سـومـیـ یـاقـوتـ فـروـشـ؟ اـنـارـ
آنـ چـیـسـتـ کـهـ هـمـ خـورـدـ اـنـدـ جـ حـضـرـ آـدـمـ؟ شـبـ مـاـدـرـ
آنـ چـیـسـتـ کـهـ دـوـچـشـمـ دـارـدـ وـ قـتـیـ اـنـگـشتـ بـهـ چـشـمـانـشـ فـروـمـیـ کـنـیـ گـوـشـهـایـشـ تـیـزـ مـیـ شـودـ؟
قـیـحـیـ
آنـ چـیـسـتـ کـهـ دـرـ هـرـ قـرنـ یـکـ بـارـ وـ دـرـ هـرـ دـقـیـقـهـ دـوـبـارـ مـیـ آـیـدـ؟
حرـقـ قـ

آنـ چـیـسـتـ کـهـ بـرـخـیـ حـیـوـنـاتـ دـرـ دـهـانـ وـ بـعـضـیـ دـرـ دـمـ دـارـنـدـ؟ نـیـشـ
آنـ چـیـسـتـ کـهـ رـوـزـ مـیـ دـوـدـ وـ شـبـ پـاـسـبـانـ اـتـاقـ اـسـتـ؟ کـفـشـ
آنـ چـیـسـتـ کـهـ صـبـحـ بـاـ چـهـارـ پـاـ ظـهـرـ بـاـ دـوـ پـاـ وـ عـصـرـ بـاـ سـهـ پـاـ رـاهـ مـیـ رـوـدـ؟ اـنـسـانـ دـرـ دـورـانـ زـنـدـگـیـ
آنـ چـیـسـتـ کـهـ مـنـ یـکـ دـارـمـ توـ دـوـ تـاـ دـارـیـ شـاهـ سـهـ تـاـ وـ پـسـرـ پـاـدـشـاهـ نـهـ تـاـ؟ نـقـطـهـ
آنـ چـیـسـتـ کـهـ دـرـ دـنـیـاـسـتـ، دـنـیـاـ هـمـ دـرـاـوـسـتـ